

Odgovor na informacije iz Rezolucije Europskog parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2018.

Potpredsjednik ESB-a predstavio je Godišnje izvješće ESB-a za 2018.

1. travnja 2019. na posebnoj sjednici Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta.¹ Predsjednica ESB-a prisustvovala je 11. veljače 2020. plenarnoj sjednici Europskog parlamenta na kojoj se raspravljalo o Godišnjem izvješću.² Sljedećeg je dana Parlament donio Rezoluciju Europskog parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2018. (dalje u tekstu: Rezolucija).³

Prilikom slanja Godišnjeg izvješća ESB-a za 2019. Europskom parlamentu ESB odgovara na informacije iz Rezolucije Europskog parlamenta.⁴ Odgovor se objavljuje u skladu s praksom koja je prihvaćena 2016. na zahtjev Europskog parlamenta⁵ i pokazuje ESB-ovu opredijeljenost za odgovornost koja nadilazi izvještajne zahtjeve iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Izbijanje pandemije koronavirusa (COVID-19) početkom 2020., znatne posljedice pandemije za gospodarstvo te izvanredne mjere koje je ESB poduzeo kao odgovor na nju⁶ u određenoj su mjeri utjecali na ESB-ov odgovor na pitanja na koja mu je Parlament skrenuo pozornost. Bez obzira na to, u ovom odgovoru naglasak je prije svega na aktivnostima ESB-a u 2019., odnosno u razdoblju na koje se odnosi Godišnje izvješće ESB-a za 2019.⁷

1. Monetarna politika ESB-a

1.1. Učinkovitost mjera ESB-a i njihovi popratni učinci

U stavcima 9., 13., 14., 16. – 18. i 24. Rezolucije govori se o učinkovitosti mjera monetarne politike ESB-a, o njihovom utjecaju na uvjete financiranja u europodručju te o njihovim popratnim učincima. U stavcima 4., 5. i 17. Rezolucije govori se o potrebi

¹ Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

² Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

³ Tekst donesene rezolucije može se pronaći na [mrežnim stranicama](#) Europskog parlamenta.

⁴ Odgovorom nisu obuhvaćena pitanja iz Rezolucije Europskog parlamenta o bankovnoj uniji. U vezi s tim pitanjima vidi [Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima](#). Odgovor na Rezoluciju Parlamenta o bankovnoj uniji bit će objavljen tijekom godine.

⁵ Vidi stavak 23. Rezolucije Europskog parlamenta od 25. veljače 2016. o Godišnjem izvješću Europske središnje banke za 2014., koja je dostupna na [mrežnim stranicama](#) Europskog parlamenta.

⁶ Vidi priopćenja za javnost objavljena na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 12. ožujka 2020., 18. ožujka 2020., 7. travnja 2020. i 22. travnja 2020.

⁷ Zaključni datum razdoblja obuhvaćenog odgovorom jest 27. travnja 2020.

za poticajnim fiskalnim politikama i potrebi za doprinosom drugih politika povećanju potencijala za dugoročniji rast, poticanju agregatne potražnje i smanjenju slabosti.

ESB smatra da su njegove mjere monetarne politike znatno pridonijele poboljšanju financijskih uvjeta za poduzeća i kućanstva te povećanju gospodarske aktivnosti i inflacije. Ako se uzmu u obzir sve mjere koje je ESB poduzeo od sredine 2014. do 2019., procjenjuje se da je u tom razdoblju ukupni učinak na rast realnog BDP-a u europodručju kumulativno iznosio između 2,5 i 3,0 postotna boda.⁸ U istom razdoblju doprinos tih mjera godišnjoj stopi inflacije iznosio je između trećine i polovice postotnog boda godišnje.⁹ Od većeg gospodarskog rasta u srednjoročnom razdoblju, koji je posljedica mjera monetarne politike ESB-a, koristi ima velika većina kućanstava i poduzeća europodručja.

ESB smatra da niske razine nominalnih kamatnih stopa u europodručju nisu isključivo posljedica provedbe monetarne politike. Realne kamatne stope u Europi i svijetu smanjuju se već desetljećima i ostale su na vrlo niskim razinama, ili čak postale negativne, nakon globalne financijske krize. Više procjena, uključujući one ESB-a, upućuje na slične obrasce ravnotežnih realnih kamatnih stopa.¹⁰ Ti se trendovi objašnjavaju različitim čimbenicima, među ostalim kretanjem strukturnih čimbenika, npr. demografskih čimbenika, produktivnosti i sve veće neravnoteže između globalne potražnje za sigurnom imovinom i ponude takve imovine, i cikličkih čimbenika, kao što su trajni pritisci na razduživanje koji su posljedica izbijanja globalne financijske krize.

ESB prati moguće popratne učinke svojih nekonvencionalnih mjera monetarne politike o kojima se govori u Rezoluciji. Čini se da su oni dosad bili ograničeni, ali može se očekivati njihovo jačanje zbog intenzivnosti i trajanja nekonvencionalnih mjera. Kako bi se povećala učinkovitost mjera monetarne politike ESB-a, problem neopravdanih kretanja moraju rješavati područja drugih politika. Na primjer, rizici za financijsku stabilnost povezani s previsokim vrednovanjem imovine moraju se umanjiti odgovarajućim makrobonitetnim i mikrobonitetnim mjerama za različite financijske institucije. ESB zajedno s Europskim odborom za sistemske rizike (ESRB) kontinuirano prati adekvatnost tih mjera, uzimajući u obzir i utjecaj krize povezane s koronavirusom.

Do kraja 2019. cijene stambenih nekretnina u europodručju snažno su rasle i zabilježeni su određeni slučajevi precijenjenosti. Međutim, nema dokaza da je kreditima stvoren balon na tržištu stambenih nekretnina. Omjer duga kućanstava i BDP-a stabilan je, ali i dalje je na razinama koje su znatno niže od razina zabilježenih u razdoblju prije globalne financijske krize. Međutim, rizici povezani s tržištem stambenih nekretnina razlikuju se od države do države zbog drugih čimbenika ponude i potražnje, specifičnih za pojedinačne države. ESB stalno

⁸ Vidi Rostagno, M. et al., *A tale of two decades: the ECB's monetary policy at 20*, Working Paper Series, br. 2346, ESB, Frankfurt na Majni, prosinac 2019.

⁹ Vidi Hartmann, P., i Smets, F., *The European Central Bank's Monetary Policy during Its First 20 Years*, Brookings Papers on Economic Activity, 2018., str. 1–146.

¹⁰ Vidi, na primjer, Brand, C., Bielecki, M. i Penalver, A. (urednici), *The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy*, Occasional Paper Series, br. 217, ESB, Frankfurt na Majni, prosinac 2018.

prati rizike povezane s nekretninama u sklopu svoje funkcije financijske stabilnosti i pridonosi radu ESRB-a, koji je nedavno utvrdio da u više država EU-a u sektoru stambenih nekretnina postoje srednjoročne slabosti.¹¹ Slabosti na tržištu stambenih nekretnina u europodručju predmet su ponovne procjene u okolnostima krize povezane s koronavirusom.

ESB je svjestan da njegove nekonvencionalne mjere monetarne politike mogu utjecati na profitabilnost banaka, ali ističe da je ukupan učinak monetarne politike na profitabilnost banaka ograničen. Točno je da bi posebno pogođene mogle biti banke koje se u velikoj mjeri financiraju depozitima klijenata (što je često kod malih banaka) jer su njihove neto kamatne marže osjetljivije na okružje niskih kamatnih stopa. No takvim bankama istodobno uvelike pogoduju veća potražnja za kreditima i bolja kvaliteta kredita zbog pozitivnog utjecaja ESB-ove monetarne politike na gospodarski rast. Nadalje, ESB je uveo sustav dviju naknada za višak pričuva kako bi se poduprla transmisija monetarne politike koja se zasniva na bankama. Zbog toga što se priznato izuzeće temelji na minimalnim obveznim pričuvama, od takvog sustava veću korist imaju banke koje se u većoj mjeri oslanjaju na depozite stanovništva.

ESB priznaje da se niskim razinama kamatnih stopa stvara određeni pritisak na profitabilnost i solventnost osiguravatelja i mirovinskih fondova, kao što je naglašeno u Rezoluciji, ali ističe i njihov pozitivan učinak na uvjete financiranja za nefinancijska društva i kućanstva. Budući da su pali prinosi na obveznice, smanjili su se i prihodi od ulaganja osiguravatelja i mirovinskih fondova. Mnoge od tih institucija, a posebno one koje nude proizvode s garantiranim najnižim povratom, nadoknađuju takvo smanjenje profitabilnosti tako što traže prinose u rizičnijoj i manje likvidnoj imovini. Financijski sektor na taj način pridonosi ublažavanju uvjeta financiranja za korporativni sektor.¹² ESB pomno prati učinak okružja niskih kamatnih stopa na osiguravatelje i mirovinske fondove, koji u velikoj mjeri ovisi o poslovnom modelu i strukturi bilance pojedinačnih institucija.

U oblikovanju ESB-ovih programa kupnje vrijednosnih papira i kolateraliziranih operacija refinanciranja uzimaju se u obzir aspekti upravljanja rizicima. U svrhu smanjenja i pomnog praćenja rizika ESB primjenjuje okvire za kontrolu rizika, uključujući financijskih rizika, koji pridonose i ostvarenju ciljeva ESB-ove politike.

ESB se slaže s Rezolucijom da područja drugih politika moraju poduzeti odlučnije korake kako bi pridonijela učinkovitosti mjera monetarne politike ESB-a. ESB poduzima potrebne mjere monetarne politike kako bi se održala stabilnost cijena u europodručju. Međutim, potrebna je aktivnija fiskalna politika, posebno u trenutačnom okružju niskih kamatnih stopa. Osim toga, države europodručja moraju ubrzati provedbu strukturnih reformi kako bi se potaknuli

¹¹ Vidi ESRB-ova izvješća [Vulnerabilities in the residential real estate sectors of the EEA countries i Follow-up report on the countries that received ESRB warnings in 2016 on medium-term vulnerabilities in the residential real estate sector](#), rujan 2019. Upozorenja za pojedinačne države mogu se pronaći na [mrežnim stranicama](#) ESRB-a.

¹² Vidi poglavlje Non-bank financial sector, *Financial Stability Review*, ESB, Frankfurt na Majni, studeni 2019.

produktivnost i potencijal rasta te smanjila strukturna nezaposlenost i povećala otpornost.

ESB se slaže s Rezolucijom da su mala i srednja poduzeća od ključne važnosti te će i dalje uzimati u obzir potrebe financiranja tih poduzeća. ESB je svjestan da mala i srednja poduzeća predstavljaju većinu poduzeća u europodručju te da su zaslužna za znatan dio prometa i radnih mjesta u europodručju. Tijekom proteklog desetljeća ESB je provodio anketu o pristupu poduzeća financiranju (SAFE)¹³ kako bi točno procijenio uvjete financiranja za mala i srednja poduzeća i primijenio dobivene informacije u postupku odlučivanja. Osim toga, ESB je u oblikovanju mjera monetarne politike uzimao u obzir znatnu ovisnost malih i srednjih poduzeća o bankovnom financiranju, ne zanemarujući pritom uvjete njihova tržišnog financiranja.

U vezi s tim, mjere monetarne politike ESB-a proteklih godina pridonijele su ublažavanju financijskih ograničenja za mala i srednja poduzeća te ojačale njihovu otpornost na financijske šokove. Kada je riječ o kreditnoj aktivnosti banaka, mjere za jačanje dinamike kreditiranja, npr. (ciljane) operacije dugoročnijeg refinanciranja, imale su važnu ulogu u održavanju pristupa malih i srednjih poduzeća financiranju te usmjeravanju monetarnog poticaja banaka sudionica prema dužnicima iz privatnog sektora.¹⁴ Kada je riječ o tržišnom financiranju, programom kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora (CSPP) stvoreni su povoljni uvjeti za različita poduzeća u europodručju, uključujući mala i srednja poduzeća. Rezultati ankete SAFE upućuju na zaključak da je program CSPP pridonio dostupnosti bankovnih kredita za mala i srednja poduzeća. Velika poduzeća sve su se više okretala izdavanju dužničkih vrijednosnih papira, zbog čega su banke veći dio svojih kredita odobravale manjim poduzećima. To služi kao primjer međusobnog djelovanja i dopunjavanja mjera monetarne politike.¹⁵ ESB-ove su mjere, dakle, pridonijele smanjivanju postotka malih i srednjih poduzeća s financijskim ograničenjima, koji se, prema rezultatima ankete SAFE, smanjio s oko 18 % u razdoblju od 2009. do 2012. na oko 8 % u razdoblju od 2016. do rujna 2019.¹⁶ Slično tomu, dok je 2012. 14 % malih i srednjih poduzeća u europodručju izvještavalo o velikim poteškoćama u poslovanju i otplati duga, taj je postotak pao na 3 % u drugoj polovici 2019.

Premda su se uvjeti financiranja za mala i srednja poduzeća posljednjih godina znatno poboljšali, ESB je svjestan da i dalje postoje ozbiljni problemi. ESB pomno prati uvjete financiranja za mala i srednja poduzeća u svjetlu posljedica pandemije koronavirusa za gospodarstvo i neće tolerirati rizike za neometanu transmisiju monetarne politike i tim kanalom.

¹³ Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

¹⁴ Takav je trend zabilježen posebno u bankama u državama europodručja u kojima su prethodno postojale slabosti. Za više pojedinosti vidi okvir [Impact of the ECB's non-standard measures on financing conditions: taking stock of recent evidence](#), *Ekonomski bilten*, broj 2, ESB, Frankfurt na Majni, 2017.

¹⁵ U vezi s utjecajem programa CSPP i ciljanih operacija dugoročnijeg refinanciranja na španjolska nefinancijska društva vidi i Arce O., Gimeno R. i Mayordomo S., Making room for the needy: the credit reallocation effects of the ECB's corporate QE, *Working Papers*, br. 1743, Banco de España, 2017.

¹⁶ U vezi s utjecajem drugih mjera, na primjer programa izravnih monetarnih transakcija, vidi i Ferrando A., Popov A. i Udell G. F., Sovereign stress and SMEs' access to finance: Evidence from the ECB's SAFE survey, *Journal of Banking and Finance*, sv. 81, 2017., str. 65–80.

1.2. Program kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora i provedba monetarne politike

O pitanjima povezanim s provedbom monetarne politike govori se u stavcima 15. i 36. U stavku 36. Rezolucije govori se posebno o programu CSPP.

Kupnje u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira ESB-a mogu se nastaviti još neko vrijeme prema trenutačnim parametrima programa. Program kupnje vrijednosnih papira (APP), uključujući privremeno povećanje neto kupnje vrijednosnih papira za dodatni iznos od 120 mlrd. EUR, koji je najavljen u ožujku 2020., u potpunosti će se provesti u skladu s utvrđenim načelima, uz dodatnu fleksibilnost za iznos privremenog povećanja.¹⁷ Dodatne privremene kupnje u iznosu od 750 mlrd. EUR u sklopu hitnog programa kupnje zbog pandemije (PEPP)¹⁸ nisu dio neto kupnji u sklopu APP-a, već je riječ o dodatnom iznosu. Hitni program kupnje zbog pandemije fleksibilno je oblikovan kao ciljani odgovor na specifičnu situaciju prouzročenu izbijanjem zaraze koronavirusom i omogućuje fluktuacije u distribuciji kupnji u pogledu vremena, kategorija imovine i jurisdikcija.

U vezi s pitanjima transparentnosti na koje se upozorava u Rezoluciji, ESB redovito objavljuje mnoštvo informacija o svim svojim programima kupnje vrijednosnih papira. Kako bi se dodatno povećala transparentnost trećeg programa kupnje pokrivenih obveznica (CBPP3) i programa kupnje vrijednosnih papira osiguranih imovinom (ABSPP), ESB je ožujku 2019. objavio agregirane statističke podatke o držanjima u sklopu tih programa u Ekonomskom biltenu.¹⁹ Iz agregiranih podataka vidi se distribucija držanja u sklopu programa CBPP3 po državama rizika i rejtinzima. Podatci o držanjima u sklopu programa ABSPP raščlanjeni su po državama rizika, kreditnim rejtinzima i vrstama kolaterala.²⁰ Od prve objave tih statističkih podataka ESB ih posuđuje i posuđene podatke objavljuje istodobno s polugodišnjom objavom agregiranih statističkih podataka o držanjima u sklopu programa CSPP. Zahvaljujući tim dodatnim informacijama javnost može bolje razumjeti kako se ti programi provode, dok se istodobno štiti učinkovita provedba monetarne politike. Objavljivanje detaljnijih podataka o vrijednosnim papirima koji se drže u sklopu programa ABSPP i CBPP3 moglo bi ugroziti svrhu tih programa. Naime, točan sastav držanja u sklopu programa ABSPP i CBPP3 po pojedinačnim vrijednosnim papirima ili međunarodnim identifikacijskim brojevima vrijednosnih papira (ISIN-i) nije objavljen jer bi javnost odsutnost određenih ISIN-a među držanjima mogla protumačiti kao signal o financijski zdravim i relativno slabijim izdavateljima i inicijatorima, premda za to mogu postojati drugi razlozi. Treba istaknuti da su izdavatelji i/ili inicijatori mnogih vrijednosnih papira koji se drže u

¹⁷ Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 12. ožujka 2020.

¹⁸ Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 18. ožujka 2020.

¹⁹ Vidi okvir Providing additional transparency on aggregate APP holdings u članku [Taking stock of the Eurosystem's asset purchase programme after the end of net asset purchases](#), *Ekonomski bilten*, broj 2, ESB, Frankfurt na Majni, 2019.

²⁰ Informacije o agregatnim držanjima u sklopu programa CBPP3 i ABSPP objavljuju se u odjeljku [Programi kupnje vrijednosnih papira](#) na mrežnim stranicama ESB-a. U tom se odjeljku može pronaći i raščlamba držanja u sklopu programa CBPP3 prema rejtinzima i državama rizika te držanja u sklopu programa ABSPP prema rejtinzima, državama rizika i vrstama kolaterala, pri čemu se podatci za oba programa posuđuju svakih pola godine.

sklopu programa CBPP3 i ABSPP kreditne institucije europodručja, koje su glavne druge ugovorne strane u operacijama monetarne politike ESB-a, što nije slučaj s programom CSPP. Objavljivanje takvih, detaljnih podataka moglo bi stoga prouzročiti fragmentaciju tržišta i narušiti jednake uvjete za izdavatelje i inicijatore te tako ugroziti cilj ESB-a da na najmanju mjeru smanji utjecaj provedbe programa kupnje na funkcioniranje relevantnih tržišta.

ESB osobito pozdravlja pozitivna gospodarska i financijska kretanja zabilježena u Grčkoj tijekom 2019. Upravno vijeće donijet će odluku o prihvatljivosti grčkih obveznica uzimajući u obzir različite čimbenike, uključujući upravljanje rizicima. Premda se dosad u sklopu programa kupnje vrijednosnih papira javnog sektora nisu kupovali vrijednosni papiri grčkog javnog sektora, akomodativna monetarna politika ESB-a znatno je pridonijela ublažavanju financijskih uvjeta u Grčkoj, što je vidljivo iz niskih kamatnih stopa na kredite banaka grčkim kućanstvima i nefinancijskim društvima. Osim toga, utrživi dužnički vrijednosni papiri koje je izdala grčka vlada prihvatljivi su u sklopu programa PEPP na osnovu izuzeća.²¹ Izuzeće je odobreno s obzirom na turbulentnost na tržištu u okružju pandemije koronavirusa i na činjenicu pojačanog nadzora koji je u tijeku u Grčkoj. Prije izbijanja zaraze koronavirusom zabilježena su pozitivna kretanja u grčkom realnom gospodarstvu i na grčkim financijskim tržištima, i to tijekom duljeg razdoblja. Nadalje, u sklopu nedavno donesenog paketa privremenih mjera za ublažavanje zahtjeva povezanih s kolateralom,²² grčki državni dužnički instrumenti privremeno će se prihvatiti kao kolateral u kreditnim operacijama Eurosustava na osnovi izuzeća.

1.3. Preispitivanje strategije monetarne politike

U stavku 34. Rezolucije govori se o preispitivanju okvira monetarne politike ESB-a i ESB se poziva da u sklopu preispitivanja organizira javno savjetovanje.

ESB je u siječnju 2020. započeo preispitivanje svoje strategije monetarne politike.²³ U preispitivanju je naglasak u velikoj mjeri stavljen na kvantitativno određivanje stabilnosti cijena te pristupe i instrumente kojima se postiže stabilnost cijena. Osim toga, razmotrit će se i važnost drugih pitanja, kao što su financijska stabilnost, zaposlenost i okolišna održivost, u ostvarivanju ESB-ove glavne zadaće. Pritom će se ocijeniti i komunikacija ESB-a o monetarnoj politici i upoznatost šire javnosti s ESB-om. Zbog pandemije koronavirusa završetak preispitivanja odgođen je do sredine 2021.²⁴

ESB će, kao što se traži u Rezoluciji, u sklopu preispitivanja strategije komunicirati s europskim građanima. Osim redovitih razmjena mišljenja sa zastupnicima u Europskom parlamentu u vezi sa svim aspektima preispitivanja, ESB traži ideje i mišljenja od različitih zainteresiranih strana, među ostalim od građana,

²¹ Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 18. ožujka 2020.

²² Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 7. travnja 2020.

²³ Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 23. siječnja 2020.

²⁴ Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 2. travnja 2020.

akademika te predstavnika stručnih organizacija i organizacija civilnog društva na događajima „ESB vas sluša” i na novom internetskom portalu „ESB vas sluša”.²⁵ Rezultati tih aktivnosti i aktivnosti koje organiziraju nacionalne središnje banke u cijelom europodručju uzet će se u obzir u razmatranjima u sklopu preispitivanja strategije.

2. Pitanja povezana s borbom protiv klimatskih promjena i zelenim financijama

U stavcima 19., 21., 22. i 23. govori se o ESB-ovoj ulozi u borbi protiv klimatskih promjena.

Klimatske promjere bitan su globalni problem, u čije se rješavanje moraju uključiti sve javne i privatne institucije. ESB, u okviru svojih ovlasti, aktivno pridonosi rješavanju tog problema. ESB upozorava na ključnu ulogu vlada, među ostalim na njihovu međunarodnu suradnju, u oblikovanju i provedbi odgovarajućih mjera za ublažavanje klimatskih promjena. Vlade raspolažu širokom lepezom opcija politike za ublažavanje klimatskih promjena, uključujući fiskalne mjere za određivanje cijene ugljika. U okviru svojih ovlasti središnje banke mogu podupirati i dopunjavati zajednička nastojanja vlada djelovanjem na području svoje nadležnosti.

ESB će u okviru preispitivanja strategije razmatrati utjecaj klimatskih promjena u odnosu na monetarnu politiku. U preispitivanju strategije će se, među ostalim, uzeti u obzir okolišna održivost.²⁶ ESB će s tim u vezi pomno proučiti rizike za provedbu monetarne politike koji proizlaze iz klimatskih promjena te način na koji bi se pitanja povezana s klimatskim promjenama mogla uvrstiti u okvir Eurosustava za monetarnu politiku.

U vezi s ESB-ovim kupnjama korporativnih obveznica o kojima se govori u Rezoluciji, ESB napominje da postupa u skladu s načelom tržišne neutralnosti i u sklopu programa CSPP drži gotovo 20 % svih prihvatljivih zelenih obveznica, čime već pridonosi prijelazu na niskouglično gospodarstvo. Svrha programa APP potpora je postojanoj prilagodbi inflacijskih kretanja u skladu s ESB-ovim glavnim ciljem stabilnosti cijena. U skladu s tim, kriteriji prihvatljivosti u programu APP namjerno su široko definirani kako bi bila prihvatljiva široka lepeza vrijednosnih papira te kako bi se postigao najveći mogući učinak programa i izbjegli poremećaji u određenim tržišnim segmentima.²⁷ Studija koju je ESB objavio u Ekonomskom biltenu u studenome 2018.²⁸ pokazuje da postoji znatna koncentracija izdanja zelenih obveznica u sektorima s visokim emisijama ugljika, kao što su komunalne usluge, infrastruktura, promet i građevinarstvo. Poduzeća u tim sektorima

²⁵ Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

²⁶ Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama](#) ESB-a 23. siječnja 2020.

²⁷ Vidi i [pismo](#) predsjednice ESB-a Paulu Tangu i Neeni Gill, zastupnicima u EP-u, u vezi s monetarnom politikom, 20. prosinca 2019., i [pismo](#) predsjednice ESB-a Ernestu Urtasunu, zastupniku u EP-u, u vezi s monetarnom politikom, 21. studenoga 2019.

²⁸ Vidi okvir [Purchases of green bonds under the Eurosystem's asset purchase programme](#), *Ekonomski bilten*, broj 7, ESB, Frankfurt na Majni, 2018.

izdaju zelene obveznice kako bi financirala uvođenje učinkovitijih tehnologija, smanjila svoj ugljični otisak i preusmjerila portfelje energije prema održivim izvorima.

Osim toga, ESB razmatra uvrštavanje rizika povezanih s klimatskim promjenama u svoje bonitetne okvire.

Na mikrobonitetnoj razini nadzor banaka ESB-a sastavlja vodič koji će sadržavati nadzorna očekivanja u pogledu upravljanja rizicima povezanim s klimatskim promjenama i rizicima za okoliš te objavljivanja tih rizika. Javno savjetovanje o vodiču planira se u prvoj polovici 2020. Na makrobonitetnoj razini ESB razvija okvir za praćenje sistemskih rizika povezanih s klimatskim promjenama i makrobonitetno testiranje otpornosti na stres odozgo prema dolje (engl. *top-down*).

ESB sudjeluje u različitim europskim i međunarodnim inicijativama, kao što je Mreža središnjih banaka i nadzornih tijela za ekologizaciju financijskog sustava (NGFS).

ESB aktivno pridonosi radu povezanom s klimatskim rizicima nekoliko međunarodnih tijela za određivanje standarda, primjerice, radu Odbora za financijsku stabilnost i Bazelskog odbora za nadzor banaka. Na razini EU-a ESB je pozdravio akcijski plan Europske komisije za financiranje održivog rasta kao važan korak prema integraciji održivosti u financijsko odlučivanje i aktivno je podržao prijedlog za izradu zajedničke taksonomije održive imovine na razini EU-a kao ključan korak prema povećanju zelenog financiranja. ESB je član tehničke stručne skupine Europske komisije za održivo financiranje. Njezinom je radu pridonio analitičkim informacijama i tehničkom podrškom za potrebe procjene utjecaja klasifikacijskog sustava EU-a (tzv. taksonomije) za održive aktivnosti na gospodarstvo.²⁹

Osim toga, ESB razmatra način na koji bi u svojim operacijama mogao u većoj mjeri uzimati u obzir pitanja povezana s klimatskim promjenama.

Za potrebe svojeg portfelja mirovinskih fondova za zaposlenike ESB već provodi politiku održivog ulaganja koja se zasniva na selektivnom popisu izuzetih ulaganja. Oba upravitelja tim ulaganjima potpisala su UN-ova načela odgovornog ulaganja i moraju primjenjivati smjernice za glasovanje preko opunomoćenika u skladu s okolišnim, društvenim i upravljačkim načelima. Osim toga, ESB je odlučio referentne vrijednosti za vlasničke instrumente u svojem mirovinskom fondu zamijeniti niskougljičnim referentnim vrijednostima. Kada je riječ o portfelju vlastitih sredstava ESB-a, ESB razmatra mogu li se, i kako, uzeti u obzir pitanja povezana s klimatskim promjenama. ESB je odlučio, kao prvi korak, povećati udio zelenih obveznica u portfelju, ovisno o njihovoj dostupnosti i tržišnoj likvidnosti. U sklopu programa kupnji vrijednosnih papira ESB-a i u skladu s načelom tržišne neutralnosti, ESB je kupovao i kupovat će zelene obveznice.

ESB unaprjeđuje i svoje kapacitete za analizu i istraživanje klimatskih promjena.

Vodi računa o tome da se klimatske promjene uzimaju u obzir u ESB-ovim makroekonomskim modelima, metodama prognožiranja, procjenama rizika te scenarijima i modelima za testiranje otpornosti na stres. Osim toga, proveo

²⁹ Vidi [konačno izvješće](#) tehničke stručne skupine za održivo financiranje, ožujak 2020.

je istraživanja u kojima je ocijenio uloge vlasničkog kapitala i bankovnog financiranja u poticanju zelenih inovacija.³⁰

3. Međunarodna uloga eura i produblјivanje ekonomske i monetarne unije, uključujući bankovnu uniju i uniju tržišta kapitala, te pitanja povezana s financijskom arhitekturom EU-a

U stavku 7. naglašava se potreba za produblјivanjem ekonomske i monetarne unije (EMU) kao strukturnog uvjeta za jačanje uloge eura, a u stavku 33. skreće se pozornost na međunarodnu ulogu eura. Premda Rezolucija nije usmjerena na nadzorne zadaće ESB-a, u stavcima 25. – 28. i 37. spominju se pitanja povezana s bankovnom unijom, unijom tržišta kapitala i financijskom arhitekturom EU-a, uključujući ona koja se odnose na pripreme za Brexit i uvođenje eurske kratkoročne kamatne stope (€STR).

Kada je riječ o međunarodnoj ulozi eura, ESB ponovno naglašava da privlačnosti eura u svijetu prije svega pridonosi dublji i cjelovitiji EMU, što se ponajprije postiže daljnjom izgradnjom unije tržišta kapitala, uz provedbu učinkovitih gospodarskih politika u europodručju.³¹ Dovořenjem bankovne unije ojačala bi se otpornost europodručja, a dublja i bolje povezana europska tržišta kapitala, zahvaljujući napretku u izgradnji unije tržišta kapitala, omogućila bi stvaranje dubljih i likvidnijih financijskih tržišta. Time bi se pak neizravno poduprla međunarodna upotreba eura kao valute za međunarodna ulaganja, financiranje i namiru. ESB i dalje naglašava potrebu za daljnjim aktivnostima s ciljem dovršetka EMU-a.³²

ESB se slaže s pozivom iz Rezolucije na brzo dovršenje bankovne unije. ESB i dalje u potpunosti podržava dovršenje bankovne unije, a uspostavu potpuno razvijenog europskog sustava osiguranja depozita smatra ključnim prioritetom.

U vezi s naglaskom koji se u Rezoluciji stavlja na poštovanje načela poslovanja i glavnih zadaća zadruženih i uzajamnih banaka, ESB napominje da u obavljanju svojih nadzornih zadaća u potpunosti poštuje načelo proporcionalnosti. Omogućavanje dosljednog nadzora kreditnih institucija jedan je od glavnih ciljeva nadzora banaka ESB-a. Međutim, to ne znači da ESB svakoj od njih pristupa na jednak način. U obavljanju svojih nadzornih zadaća ESB u potpunosti poštuje načelo proporcionalnosti i ne pravi razliku između banaka na temelju njihovih modela poslovanja, pod uvjetom da se one pridržavaju bankovnih propisa.

Nadalje, ESB se pridružuje pozivu iz Rezolucije na ubrzano dovršenje projekta unije tržišta kapitala i zalaže se za znatno produbljenje te unije, koje treba biti

³⁰ Vidi [Finance and decarbonisation: why equity markets do it better](#), *Istraživački bilten*, br. 64, ESB, Frankfurt na Majni, studeni 2019.

³¹ Vidi [The international role of the euro](#), ESB, Frankfurt na Majni, lipanj 2019.

³² Vidi članak [The state of play regarding the deepening agenda for Economic and Monetary Union](#), *Ekonomski bilten*, broj 2, ESB, Frankfurt na Majni, 2020.

pravodobno i dovoljno ambiciozno, pri čemu se uzimaju u obzir i sve potrebne prilagodbe koje proizlaze iz krize uzrokovane koronavirusom. ESB redovito poziva institucije i države članice EU-a da poduzmu mjere potrebne za dovršenje unije tržišta kapitala te ponovno potvrđuje da u potpunosti podržava uspostavu integriranih, učinkovitih i inovativnih financijskih tržišta u EU-u. ESB sa zanimanjem iščekuje objavljivanje konačnih preporuka Foruma na visokoj razini Europske komisije. Te preporuke trebale bi biti vrlo ambiciozne i njima bi se trebale uzeti u obzir preporuke iznesene u ESB-ovom najnovijem izvješću o financijskoj integraciji i strukturi u europodručju.³³

Poziv koji je u Rezoluciji upućen ESB-u da nastavi s pripremnim aktivnostima kojima će omogućiti stabilnost financijskih tržišta Unije u okolnostima izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a u skladu je sa stajalištem ESB-a. Od referenduma 2016. ESB pomno prati rizike za gospodarski i financijski sektor koji proizlaze iz Brexita.³⁴ Ti rizici mogli bi se ostvariti još tijekom ili nakon 2020., ovisno o napredovanju pregovora. ESB i engleska središnja banka u ožujku 2019. aktivirale su valutni ugovor o razmjeni, kojim će se smanjiti mogući izvori stresa u financijskom sustavu.³⁵ Tijekom čitavog procesa izlaska Ujedinjene Kraljevine iz EU-a, ESB je u više navrata pozivao banke, javno i u bilateralnom dijalogu, da se pripreme za sve moguće nepredviđene situacije i da za svaki pojedinačni slučaj procijene svoj specifični profil rizika.³⁶ Privatni sektor i dalje se mora pripremati za sve moguće ishode.³⁷ Po završetku prijelaznog razdoblja financijski sektor imat će iza sebe više od četiri godine priprema za buduće temeljite promjene u sustavu. Banke u europodručju i drugi sudionici na tržištu moraju iskoristiti preostalo vrijeme do kraja prijelaznog razdoblja kako bi proveli svoje planove za Brexit i tako se pripremili za nove odnose nakon završetka prijelaznog razdoblja.

U vezi sa zahtjevom iz Rezolucije za donošenje prve procjene €STR-a, ESB napominje da je ta kamatna stopa od svojeg uvođenja u listopadu 2019. dobar pokazatelj dinamike na tržištu. Ona se izračunava svaki dan i trenutačno se temelji na prihvatljivim transakcijama u vrijednosti većoj od 30 mlrd. EUR o kojima podatke dostavlja više od 50 izvještajnih jedinica. Do kraja 2021. trebala bi postupno zamijeniti EONIA-u, prosječnu eursku prekonocnu kamatnu stopu na europskom međubankovnom tržištu. Dosad je €STR dobro pokazivao dinamike na tržištu, uključujući smanjenje kamatnih stopa monetarne politike u rujnu 2019. (što je vidljivo iz podataka prije uvođenja €STR-a). Sudionici na tržištu sve se više služe €STR-om u gotovinskim transakcijama i transakcijama na tržištu izvedenica. Unatoč tim ohrabrujućim pokazateljima, sudionici na tržištu moraju uložiti još više truda kako bi

³³ Vidi [Financial Integration and Structure in the Euro Area](#), ESB, Frankfurt na Majni, ožujak 2020.

³⁴ Vidi, na primjer, okvir [Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK’s membership of the EU](#), *Financial Stability Review*, ESB, Frankfurt na Majni, svibanj 2019.

³⁵ Vidi priopćenje za javnost objavljeno na [mrežnim stranicama ESB-a](#).

³⁶ Vidi, na primjer, različite članke o Brexitu u ESB-ovom Biltenu nadzora banaka: [Brexit: meeting supervisory expectations](#), veljača 2019.; [Brexit: stepping up preparations](#), kolovoz 2019.; [Brexit: operational risks increases when banks delay action](#), studeni 2019.; [Brexit: time to move to post-Brexit business models](#), veljača 2020.

³⁷ Vidi tematski članak [Implications of Brexit for the EU financial landscape](#), *Financial Integration and Structure in the Euro Area*, ESB, Frankfurt na Majni, ožujak 2020.

se izgradila tržišta eurske kratkoročne kamatne stope s dovoljno visokim stupnjem likvidnosti. S obzirom na to da se na svjetskoj razini nastoji smanjiti pretjerano oslanjanje na međubankovne kamatne stope (na primjer, EURIBOR u europodručju), stopa kao što je €STR i ročne strukture koje se na njemu temelje mogli bi poslužiti kao zamjensko rješenje u ugovorima s kamatnom stopom vezanom uz EURIBOR, a uz to i kao alternativa EURIBOR-u. ESB će i dalje izvješćivati o eurskoj kratkoročnoj kamatnoj stopi.³⁸

4. Pitanja povezana s plaćanjima, kriptovojnom, financijskom tehnologijom i kibersigurnošću

U Rezoluciji se u stavcima 20. i 35. govori o pitanjima povezanim s plaćanjima, a u stavcima 29. – 32. o pitanjima povezanim s kriptovojnom, financijskim inovacijama i kibersigurnošću.

ESB pozdravlja činjenicu da je u Rezoluciji stavljen naglasak na razvoj učinkovitih i neovisnih europskih platnih sustava. ESB i dalje unaprjeđuje djelovanje europskih platnih sustava tako što u potpunosti primjenjuje trenutačna plaćanja, poboljšava prekogranična plaćanja prema EU-u i iz EU-a te podržava europske financijskotehnološke inicijative kojima se uvode platne usluge. Odbor za plaćanja malih vrijednosti u eurima³⁹, kojim predsjedava ESB, surađuje s pružateljima i korisnicima kako bi potaknuo daljnji razvoj integriranog, inovativnog i konkurentnog tržišta za plaćanja malih vrijednosti u eurima. Osim toga, Upravno vijeće ESB-a ponovno je pokrenulo svoju strategiju za plaćanja malih vrijednosti kako bi aktivno podržalo tržišne inicijative usmjerene na razvoj pravog paneuropskog rješenja za plaćanja na prodajnom mjestu i u elektroničkoj trgovini. ESB pomno prati i napredak europske inicijative o plaćanjima u ostvarenju ciljeva Eurosustava⁴⁰ na ovom području.

U Rezoluciji se potvrđuje važnost gotovine kao sredstva plaćanja, što ESB pozdravlja. Gotovina je za građane EU-a i dalje najvažnije sredstvo plaćanja,⁴¹ a broj euronovčanica u optjecaju i dalje je u znatnom porastu.⁴² Gotovina je uključiv platni instrument koji ima važnu ulogu kao sredstvo pohrane vrijednosti i sredstvo plaćanja u nepredviđenim situacijama.

U vezi s pozivom iz Rezolucije na uspostavu sustava za praćenje velikih transakcija, ESB skreće pozornost na sadašnji regulatorni okvir EU-a za

³⁸ Na [mrežnim stranicama ESB-a](#) možete pronaći izvještaje o €STR-u.

³⁹ [Odbor za plaćanja malih vrijednosti u eurima](#) strateško je tijelo na visokoj razini čija je zadaća poticati integraciju, inovacije i konkurentnost na području plaćanja malih vrijednosti u eurima u EU-u. [Osnovao](#) ga je ESB 19. prosinca 2013. i time zamijenio [Vijeće SEPA-e](#).

⁴⁰ Ti su ciljevi, među ostalim, dostupnost i pružanje usluga korisnicima u cijeloj Europi; praktičnost i troškovna učinkovitost; zaštita i sigurnost; europski identitet i sustav upravljanja; prihvaćenost u cijelom svijetu.

⁴¹ Vidi [The use of cash by households in the euro area](#), *Occasional Paper Series*, br. 201, ESB, Frankfurt na Majni, studeni 2017.

⁴² Vidi članak [Trends and developments in the use of euro cash over the past ten years](#), *Ekonomski bilten*, broj 6, ESB, Frankfurt na Majni, 2018.

praćenje kretanja velikih količina gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz nje.⁴³

Postupanje u skladu s tim okvirom prati se, među ostalim, fizičkim provjerama na državnim područjima država članica, što uključuje zračne i morske luke te druge granične prijelaze u EU-u. Za nadziranje usklađenosti s tim zakonodavstvom EU-a odgovorna su nacionalna nadležna tijela, najčešće carinska tijela.

Okvirom EU-a za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma utvrđeni su dodatni uvjeti za transakcije između fizičkih i pravnih osoba unutar EU-a.

Kada u takvim transakcijama posreduju kreditne institucije, financijske institucije (npr. institucije za platni promet i investicijska društva) ili drugi „obveznici”, kako su definirani u direktivi o sprječavanju pranja novca⁴⁴ i odgovarajućim zakonima država članica, svi oni dužni su pratiti takve transakcije i po potrebi prijaviti sumnjive transakcije nacionalnim financijsko-obavještajnim jedinicama. S tim u vezi potrebno je naglasiti da, u skladu s člankom 127. UFEU-a, nadzorne ovlasti i zadaće ESB-a prema uredbi o SSM-u⁴⁵ obuhvaćaju samo bonitetni nadzor kreditnih institucija. Praćenje i provedba usklađenosti kreditnih institucija (ili drugih obveznika koji mogu biti posrednici u transakcijama) sa zahtjevima povezanim sa sprječavanjem pranja novca i borbom protiv financiranja terorizma kao i istrage utaje poreza izričito su izuzeti iz zadaća ESB-a. Oni su u nadležnosti nacionalnih tijela za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma te nacionalnih poreznih tijela. Bez obzira na to, ESB trenutačno jača svoje nadzorne kapacitete kako bi ostvario primjerenu suradnju s nacionalnim tijelima za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma, što bi mu omogućilo da u bonitetnom nadzoru primjenjuje informacije koje mu ta tijela dostave. U načelu, ESB podržava i donošenje daljnjih zakonodavnih mjera za jačanje institucijskog i regulatornog okvira EU-a za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma.

U vezi s pozivom iz Rezolucije na pomnije praćenje kriptovaluta, ESB ističe da je aktivno uključen u europske i svjetske inicijative o regulaciji, nadzoru i nadgledanju kriptovaluta.⁴⁶

ESB kontinuirano prati i analizira kretanja na tržištu kriptovaluta kao i kanale kojima bi se rizici povezani s

⁴³ Spomenuti okvir većim dijelom obuhvaća Uredbu (EZ) br. 1889/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o kontrolama gotovine koja se unosi u Zajednicu ili iznosi iz Zajednice (SL L 309, 25.11.2005., str. 9.) i Uredbu (EZ) 2018/1672 Europskog parlamenta i Vijeća o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1889/2005 (SL L 284, 12.11.2018., str. 6.).

⁴⁴ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

⁴⁵ Uredba Vijeća (EU) br. 1024/2013 od 15. listopada 2013. o dodjeli određenih zadaća Europskoj središnjoj banci u vezi s politikama bonitetnog nadzora kreditnih institucija (SL L 287, 29.10.2013., str. 63.)

⁴⁶ U ta se tijela na razini EU-a ubrajaju radna skupina Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala koja se bavi virtualnim valutama i inicijalnim ponudama povezanim s kriptovalutama, radna skupina Europskog nadzornog tijela za bankarstvo koja se bavi odobrenjima za rad, kvalificiranim udjelima i stjecanjima te stručna skupina Europske komisije za regulatorne prepreke financijskim inovacijama. Na međunarodnoj razini ta tijela obuhvaćaju radnu skupinu G7 za stabilne kriptovalute, zajedničku radnu skupinu za digitalne inovacije i stalnu skupinu za politike Odbora za plaćanja i tržišne infrastrukture i Međunarodne organizacije komisija za vrijednosne papire, radnu skupinu za regulatorna pitanja povezana sa stabilnim kriptovalutama Odbora za financijsku stabilnost te radnu skupinu za financijsku tehnologiju Mreže za financijske inovacije Odbora za financijsku stabilnost i Bazelskog odbora za nadzor banaka.

kriptoimovinom mogli prenijeti na financijski sektor i gospodarstvo.⁴⁷ Zalaže se za pristup regulaciji kriptoimovine i stabilne kriptovalute koji bi bio usklađen na svjetskoj razini i temeljio se na načelu „jednako poslovanje, jednaki rizik, jednaka regulacija”.⁴⁸ ESB trenutačno preispituje svoj okvir za nadzor platnih instrumenata i shema, s ciljem da se nadzorom Eurosustava obuhvate sve platne sheme i uređenja koji omogućuju prijenos vrijednosti između krajnjih korisnika. U vezi s nadzorom na području sprječavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma, koji se provodi nad institucijama za elektronički novac, pružateljima usluga virtualne imovine i nad drugim obveznicima, ESB podsjeća da je ta zadaća dodijeljena nacionalnim nadležnim tijelima.

U Rezoluciji se poziva na odgovarajuću ravnotežu između financijskih inovacija i financijske stabilnosti, što je u skladu sa stajalištem ESB-a.

Inovacije i financijska tehnologija bankama, njihovim klijentima, financijskom sustavu i gospodarstvu u širem smislu donose znatne prednosti, no istodobno im stvaraju određene poteškoće i rizike. To je potaknulo ESB da prati i procjenjuje utjecaj koji financijska tehnologija ima na financijsku stabilnost.⁴⁹ S obzirom na sve veću povezanost banaka i financijskotehnoloških poduzeća, poremećaji u tim poduzećima mogli bi imati posljedice za cijeli financijski sustav ako se ne uvedu odgovarajuće zaštitne mjere. ESB pridonosi razvoju politika na području financijske tehnologije i postizanju financijske stabilnosti svojim aktivnostima u sklopu nadzora banaka, ali i sudjelovanjem u različitim europskim i međunarodnim forumima, uključujući Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo, Odbor za financijsku stabilnost, Bazelski odbor za nadzor banaka i Odbor za plaćanja i tržišne infrastrukture.

U Rezoluciji su potvrđene ESB-ove aktivnosti na području kibersigurnosti, što ESB pozdravlja. Prioritet ESB-a i dalje je jačanje obrane u okviru digitalne sigurnosti te jačanje sposobnosti oporavka kao i njihova kontinuirana prilagodba novim prijetnjama i mogućim poremećajima uzrokovanim kibernapadima. Ostvaren je znatan napredak u podizanju svijesti zaposlenika o sigurnosti, između ostalog, uvođenjem obveznog stručnog osposobljavanja iz područja IT sigurnosti. Obrana je u tehničkom pogledu dodatno ojačana na svim krajnjim uređajima, a započela je i primjena najsuvremenijeg rješenja za kontinuirano upravljanje ranjivošću IT sustava. ESB u svojim aktivnostima neprekidno teži poboljšanju, a trenutačno prije svega želi unaprijediti svoje kapacitete na području mrežne sigurnosti, zaštite od curenja podataka te upravljanja korisničkim računima s velikim ovlastima u IT sustavima.

⁴⁷ Zaključke analize koju je provela radna skupina ESB-a za kriptoimovinu vidi u publikaciji [Crypto-Assets: Implications for financial stability, monetary policy, and payments and market infrastructures](#), *Occasional Paper Series*, br. 223, ESB, Frankfurt na Majni, svibanj 2019.

⁴⁸ Vidi, na primjer, [pismo predsjednika ESB- Evi Kaili, zastupnici u EP-u](#), o inicijativama na području stabilnih kriptovaluta, rujan 2019. Vidi i [uvodnu izjavu](#) Benoita Cœuréa, bivšeg člana Izvršnog odbora ESB-a, na raspravi o digitalnim valutama s naglaskom na libru, koju je organizirao Odbor njemačkog parlamenta o pitanjima povezanim s digitalizacijom, rujan 2019.

⁴⁹ [Financial Stability Review](#), ESB, Frankfurt na Majni, studeni 2019.

5. Institucijska pitanja povezana s ESB-om

U stavcima 1. i 40. – 46. Rezolucije govori se o nekoliko aspekata institucijskog ustroja i djelovanja ESB-a te o njegovim praksama u pogledu komunikacije i odgovornosti.

ESB se slaže s Rezolucijom u vezi s potrebom očuvanja neovisnosti ESB-a i pozdravlja činjenicu da je u Rezoluciji potvrđeno poboljšanje u pogledu odgovornosti ESB-a. U skladu s pristupom koji je primjenjivao proteklih godina, ESB je i dalje usmjeren na daljnje jačanje prakse odgovornosti prema Europskom parlamentu u sklopu postojećeg okvira.⁵⁰ Također će nastaviti objavljivati svoje detaljne pisane odgovore na Rezoluciju Parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a.

U Rezoluciji je potvrđeno poboljšanje u pogledu komunikacije ESB-a, što ESB pozdravlja. U skladu s pozivom koji se u Rezoluciji upućuje ESB-u da se nastavi zalagati za to da mu odluke budu dostupne i razumljive svim građanima, ESB je odlučio da će u preispitivanju strategije posebna radna podskupina biti zadužena za komunikaciju⁵¹ kako bi ojačao svoju povezanost s javnošću.⁵² ESB će nastaviti razvijati svoje aktivnosti na području rada s javnošću, posebno s onom koja nije stručna, u čemu će mu pomoći inovativne metode, primjerice digitalni kanali kao što su novi podcast⁵³ i blog ESB-a⁵⁴. U sklopu preispitivanja strategije ESB je uveo i novi način slušanja mišljenja pod nazivom „ESB vas sluša”, koji obuhvaća događaje i mrežnu interakciju sa zainteresiranim dionicima i širom javnošću.⁵⁵

U Rezoluciji se potvrđuje donošenje Jedinственog kodeksa ponašanja za visoke dužnosnike ESB-, koji je na snazi od siječnja 2019., što ESB pozdravlja. Kodeksom, koji se odnosi na sve donositelje odluka i visoke dužnosnike ESB-a, neovisno o tome jesu li u ugovornom odnosu s ESB-om ili su imenovani na nacionalnoj razini, dodatno su ojačani okviri dobrog upravljanja i integriteta ESB-a.⁵⁶

U vezi sa zahtjevom iz Rezolucije da se Odbor ESB-a za reviziju i Odbor ESB-a za etiku sastoji od neovisnih članova, ESB podsjeća da je neovisnost članova tih dvaju odbora izričito propisana mandatom Odbora za reviziju i odlukom o osnivanju Odbora za etiku. Mandatom Odbora za reviziju članovi se obvezuju i na uvažavanje najviših standarda etičkog ponašanja. Nadalje, u srpnju 2019. Upravno

⁵⁰ Vidi i članak [The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis](#), Ekonomski bilten, broj 5, ESB, Frankfurt na Majni, 2018.

⁵¹ Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

⁵² Vidi [uvodnu izjavu](#) predsjednika ESB-a na saslušanju pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta 6. veljače 2020.

⁵³ Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

⁵⁴ Vidi [mrežne stranice](#) ESB-a.

⁵⁵ Vidi [uvodnu izjavu](#) predsjednika ESB-a na saslušanju pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta 6. veljače 2020.

⁵⁶ Vidi [Kodeks ponašanja za visoke dužnosnike ESB-a](#). U njemu su navedena posebna pravila o aktivnostima nakon prestanka zaposlenja, privatnim financijskim transakcijama i odnosima s interesnim skupinama, što pridonosi boljem upravljanju mogućim sukobima interesa. Kodeksom se također predviđa objavljivanje Izjava o interesima i mjesečnih kalendara te se njime određuju mjere za postupanje u slučaju nepridržavanja pravila. Nadalje, u Kodeks su uključena opća načela vanjske komunikacije članova Izvršnog odbora ESB-a, čija je primjena proširena i sada se odnosi na sve članove Upravnog vijeća i Nadzornog odbora.

vijeće povećalo je neovisnost i raznolikost Odbora za etiku imenovanjem nove članice koja je ujedno glavna savjetnica za etiku u nevladinoj organizaciji i bivša savjetnica za etiku Međunarodnog monetarnog fonda.

U vezi s pozivom iz Rezolucije da se donese jasna javna politika o zviždačima, ESB napominje da je poboljšanje njegova okvira za zviždanje jedan od strateških prioriteta i poslovnih ciljeva ESB-a. Unaprjeđenje javne politike o zviždačima, kojom se potiče prijavljivanje nepravilnosti i omogućuje učinkovito provođenje daljnjih aktivnosti u vezi s prijavama, odvija se u skladu s planom. Tom politikom ojačat će se standardi ponašanja, odgovornosti i dobrog upravljanja u ESB-u tako što će se uvesti pristupačan alat za prijavu povreda koji omogućuje anonimno podnošenje prijave i sigurnu komunikaciju, čime će se osnažiti zaštita zviždača u skladu s najvišim standardima. Savjetovanje o toj politici provest će se predstavnicima zaposlenika u dogledno vrijeme. ESB predviđa da će prije kraja 2020. biti donesene službene izmjene Pravila o osoblju ESB-a.

U vezi s ulogom ESB-a u programima financijske pomoći za države europodručja i u vezi sa stajalištima koje je ESB iznio na međunarodnim forumima, kao što je navedeno u Rezoluciji, ESB u potpunosti postupa u skladu s postojećim pravnim okvirom. Europskoj komisiji dodijeljena je zadaća da, u suradnji s ESB-om, procjenjuje zahtjeve za potporu stabilnosti, sklapa memorandum o razumijevanju u kojem se pojašnjavaju uvjeti povezani s dodijeljenom financijskom pomoći i prati usklađenost s uvjetima koji vrijede za financijsku pomoć. ESB se s vremenom odlučio preusmjeriti na rješavanje pitanja financijskog sektora i na ključna makropitanja, među ostalim, na pitanja povezana s reformom financijskog sektora, makroekonomskim projekcijama, ukupnim fiskalnim ciljevima, održivošću te potrebama financiranja.⁵⁷ U vezi sa stajalištima koje je iznio na međunarodnim forumima, ESB će rado izvijestiti Europski parlament i njegov Odbor za ekonomsku i monetarnu politiku o svojim stajalištima, kao što je to činio proteklih godina.⁵⁸

ESB prima na znanje da se u Rezoluciji pozdravlja memorandum o razumijevanju između Europskog revizorskog suda i ESB-a. ESB iznimno cijeni revizije koje provodi Europski revizorski sud i ostaje predan bliskoj suradnji s njime kao i pružanju svih informacija koje su potrebne kako bi mu se olakšao rad. Memorandumom se uspostavljaju mehanizmi za praktičnu razmjenu informacija između tih dviju institucija na području mikrobonitetnog nadzora.⁵⁹ Premda se u memorandumu ponovno ističe neovisnost ESB-a i Europskog revizorskog suda u obavljanju njihovih funkcija, njegov je cilj postići odgovarajuću transparentnost i

⁵⁷ Vidi Mišljenje Europske središnje banke od 11. travnja 2018. o prijedlogu uredbe o osnivanju Europskog monetarnog fonda (CON/2018/20) (SL C 220, 25.6.2018., str. 2.). Vidi i [primjedbe](#) predsjednika ESB-a na saslušanju pred Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta 24. rujna 2018.

⁵⁸ Vidi [pismo](#) predsjednika ESB-a Svenu Giegoldu, zastupniku u EP-u, o sudjelovanju ESB-a u međunarodnim forumima, 17. prosinca 2015.

⁵⁹ Vidi [memorandum o razumijevanju](#) između Europskog revizorskog suda i ESB-a o reviziji nadzornih zadaća ESB-a.

odgovornost.⁶⁰ Njime su obuhvaćene samo revizije nadzornih zadaća dodijeljenih ESB-u uredbom o SSM-u koje Europski revizorski sud provodi na temelju mandata za reviziju koji mu je povjeren u skladu s pravom EU-a.

ESB prima na znanje poziv iz Rezolucije na veću transparentnost u imenovanju članova Izvršnog odbora kao i poziv upućen Vijeću Europske unije na poštovanje načela rodne ravnoteže u užem izboru kandidata za sva buduća radna mjesta. Postupak imenovanja članova Izvršnog odbora ESB-a propisan je člankom 283. stavkom 2. UFEU-a i člankom 11. stavkom 2. Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke.⁶¹ O promjenama u načinu provedbe Ugovora u pogledu postupka odabira članova Izvršnog odbora ESB-a odlučuju Vijeće i Europski parlament. Premda ESB ne može utjecati na sastav svojeg Izvršnog odbora, odlučan je u namjeri da postigne bolju rodnu ravnotežu unutar svoje organizacije i u tu svrhu prije svega utvrđuje mjere i ciljeve od 2012. godine. Rezultat tih aktivnosti znatno je veća zastupljenost žena na rukovodećim položajima u ESB-u. Krajem 2019. žene su bile na gotovo 31 % viših rukovodećih položaja, dok je krajem 2012. njihov udio iznosio 12 %. Nadalje, zastupljenost žena na svim rukovodećim položajima u ESB-u krajem 2019. bila je 30 %, što je porast s obzirom na kraj 2012. godine, kada je iznosila 17 %. Ukupno gledano, krajem 2019. udio zaposlenica u broju zaposlenih u ESB-u iznosio je 45 % u usporedbi s udjelom od 43 % krajem 2012. Budući da je u 2019. završilo razdoblje obuhvaćeno najnovijim ciljevima, ESB sada priprema novu strategiju za rodnu ravnopravnost.

ESB je od 2018. poduzeo niz mjera u vezi sa zahtjevom iz Rezolucije za pravedno, transparentno i brzo rješavanje pitanja koja se odnose na ljudske potencijale. Te su mjere, između ostalog, pomogle da se nadzor banaka ESB-a razvije iz nove u puno stabilniju instituciju. Njegovoj stabilnosti pridonio je transparentan postupak zapošljavanja na slobodna radna mjesta, na koji se nadovezuje brz i učinkovit postupak uvođenja novih zaposlenika na njihova radna mjesta. Nova politika fleksibilnog radnog vremena omogućila je svim zaposlenicima ESB-a da nakon razdoblja povećanog opsega posla uravnoteže i iskoriste dodatne radne sate. Povratne informacije koje je ESB-ova Glavna uprava Ljudski potencijali dobila u sklopu redovitih kratkih anketa i najnovije ankete zaposlenika upućuju na to da su zaposlenici zadovoljni novim politikama. U okviru zajedničkog programa rada s predstavnicima zaposlenika Glavna uprava Ljudski potencijali bavila se pitanjem različitih vrsta ugovora o radu koje imaju zaposlenici ESB-a, pri čemu većina zaposlenika sada ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Nadalje, u vezi s mogućim slučajevima uznemiravanja, ESB, osim spomenutog okvira za zviždanje, trenutačno razmatra veću upotrebu usluga mirenja i alternativnih načina rješavanja sporova. Naposljetku, početkom 2020. ESB je počeo provoditi novi sveobuhvatni

⁶⁰ Tim će se mehanizmima Europskom revizorskom sudu omogućiti da zatraži i dobije sve dokumente i informacije koji su mu potrebni za reviziju nadzora banaka ESB-a. Dokumentacija visoke razine povjerljivosti bit će potpuno zaštićena, a pristup osjetljivim informacijama o pojedinačnim bankama bit će moguć u nadziranom okruženju u samom ESB-u.

⁶¹ Članove Izvršnog odbora ESB-a imenuje Europsko vijeće na preporuku Vijeća Europske unije nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Upravnim vijećem ESB-a.

okvir za razvoj karijere kojim zaposlenicima nudi više mogućnosti za osobni razvoj i mobilnost.